

ТЕХНОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КУРСІ "ОСНОВИ НАУКОВІ КОМУНІКАЦІЇ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ" МАГІСТРАНТІВ

Актуальність проектної діяльності визначає поступову зміну традиційних методів навчання на інтерактивні. Віртуальне завдання – закордонна подорож магістранта на наукову конференцію – вирішується методом проектної діяльності. Завдяки технології організації проектної діяльності створюється природне середовище, максимально наближене до реального. Інтерактивний метод проектної діяльності виступає як важливий компонент системи продуктивної освіти і є нестандартним та нетрадиційним засобом організації освітніх процесів через активні способи дій.

Ключові слова: технологія організації проектної діяльності, наукова комунікація іноземною мовою, інтерактивні методи навчання, закордонна подорож на наукову конференцію, природне середовище, максимальне наближення до реальності, віртуальне завдання, продуктивна освіта.

Сучасний етап міжнародних зв'язків України, вихід її у європейський та світовий простори, нові політичні, соціально-економічні та культурні реалії вимагають радикальних змін у галузі навчання іноземних мов, статус яких у нашій країні постійно зростає. Іноземна мова є важливим засобом міжкультурного спілкування, вона сприяє вербальному порозумінню громадян різних країн, забезпечує такий рівень їхнього культурного розвитку, який дозволяє вільно орієнтуватись і комфортно почуватись у країні, мову якої вивчають. У зв'язку з цим стає актуальною позиція, за якої здатність зрозуміти представника іншої культури залежить не тільки від правильного використання мовних одиниць, але й від особливих умінь розуміти норми його культури, у тому числі мовленнєвої поведінки в різноманітних ситуаціях спілкування. Це зобов'язує розглядати іноземну мову не лише як засіб міжкультурного спілкування, але і як своєрідний інструмент пізнання іншої культури та пропаганди власної, що сприяє духовному взаємозбагаченню, підвищує роль гуманітарної освіти [2, с. 32].

Концепція навчання англійської мови передбачає опору на фундаментальність сучасних дидактичної, психологічної та методичної наук, ураховує те, що різні точки зору функціонують на основі взаємодоповнюваності та набувають максимальної ефективності за певних умов організації навчального процесу. Важливим успіхом у вивченні іноземної мови є розуміння того, що мова найкраще засвоюється тоді, коли учням пропонують індивідуальну увагу й участь, які ґрунтуються на аналізі особистісних навчальних потреб і відповідальності, забезпечення навчального процесу видами та типами діяльності, що сприяють використанню мови. Основною метою навчання англійської мови є формування в учнів комунікативної компетенції, що означає оволодіння мовою як засобом міжкультурного спілкування, розвиток умінь використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій, як приклад сучасного методу навчання [3, с. 68].

Інтерактивність (від латинської *inter* – між, і *actio* – дія) – це одна з характеристик діалогових форм процесу пізнання. У наш час інтерактивність набуває все більш вагомого значення. Інтерактивне навчання змінює звичні форми навчання на діалогічні, ґрунтовані на взаємодії та взаєморозумінні. Проблеми та навчальні завдання в інтерактивних формах роботи найчастіше магістранти вирішують не самотійно, а в процесі спільного обговорення в малих групах. Тому можна сказати не тільки про індивідуальний вплив інтерактивних форм навчання на учня, але й про їх вплив на всю групу. Таким чином у групі виникає розвиток навичок спілкування та взаємодії, формування цілісно-орієнтованої єдності, гнучкої системи соціальних ролей залежно від ситуації, прийняття норм та правил

суспільної діяльності. Таким чином нові методи навчання, що з'явилися як соціально-зумовлений наслідок науково-технічного вибуху, не могли не увібрати й не відобразити в собі сучасного рівня знань. Міжнародні обставини зумовили нові потреби до характеру володіння іншомовним мовленням і тим самим детермінувати деякі принципи та параметри нових методів навчання іноземної мови, а саме застосування інтерактивних методів навчання [4, с.12].

Актуальність цієї статті визначає поступову зміну традиційних методів навчання на інтерактивні. Мета статті полягає в дослідженні сучасних методів викладання англійської мови магістрантам з використанням проектної діяльності в курсі з основ наукової комунікації.

Завданнями цієї навчальної дисципліни є оволодіння нормами наукового етикету та зразками кореспонденції наукового стилю, розвиток умінь вести професійну бесіду, дискутувати та аргументувати, перекладати текст за професійним спрямуванням.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми магістранти повинні знати лексичні та граматичні особливості наукового стилю; основи перекладу, усного та письмового; особливості ділової та наукової документації, норми наукового етикету, вимоги до написання наукової статті, форми організації наукової конференції.

Магістранти повинні вміти: усно та письмово перекладати тексти за професійним спрямуванням; вести професійні бесіди на конференції; вміти дискутувати та аргументувати власну точку зору; дотримуватися норм ділового етикету; вести ділову та наукову документацію; реферувати та анотувати наукову статтю.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни "Основи наукової комунікації іноземною мовою" включає два змістових модулі.

Змістовий модуль 1. Закордонна подорож на наукову конференцію.

Тематика змістового модуля має країнознавчий та науковий напрямок і охоплює такі теми як: мовленнєва поведінка, ділова та наукова конференція країни, мову якої вивчають, подорож за кордон на наукову конференцію, організація роботи конференції, підготовка друкованих праць. Навчання базується на ситуативному принципі. На заняттях упроваджуються нові лексико-граматичні вправи, умовно-мовленнєві, мовленнєві та комунікативні вправи, удосконалюються вміння діалогічного та монологічного мовлення, за рахунок яких формується комунікативна компетенція та країнознавча обізнаність. Навчання читання та перекладу проводиться на текстовому матеріалі, який складається з уривків і цілих текстів з оригінальної літератури. Тематика текстів тісно пов'язана з основною темою заняття і слугує базою і мовним матеріалом для активізації усного та писемного мовлення наукового спілкування, який опрацьовують на практичних заняттях за наступними темами.

1. Вступ до основ наукової комунікації.
2. Подорож за кордон на наукову конференцію.
3. Мовленнєвий етикет спілкування англійською мовою.
4. Ділова та наукова кореспонденція.
5. Організація роботи конференції.
6. Загальна інформація про хід конференції.
7. Обов'язки організаційного комітету.
8. Підготовка друкованих праць.

Змістовий модуль 2. Міжнародна наукова конференція.

Тематика змістового модуля має науковий напрямок і охоплює такі теми, як: відкриття роботи конференції, робота секцій, захист наукового дослідження. Навчання базується на ситуативному принципі. Передбачено реалізацію комплексного підходу в процесі формування магістрантів мовної та мовленнєвої компетенції у процес моделювання з використанням прийомів поглиблення та ділової гри, комунікативної діяльності магістрантів з організації та проведення міжнародної наукової конференції засобами англійської мови. На заняттях та під час самостійної роботи проходить навчання читання та перекладу текстів за професійним спрямуванням, анування та реферування на матеріалі, який надається в

методичному забезпеченні самостійної роботи з дисципліни. Все це здійснюється на практичних заняттях за наступними темами.

1. Відкриття роботи конференції.
2. Доповідь на конференції.
3. Дискусія на конференції.
4. Робота секцій на конференції.
5. Закриття роботи конференції.
6. Розважальна програма на конференції.
7. Наукові статті за темою дослідження.
8. Вступ до наукового дослідження.

Проектна діяльність виступає як важливий компонент системи продуктивної освіти і є нестандартним та нетрадиційним способом організації освітніх процесів через активні засоби дій (планування, прогнозування, аналіз, синтез), направлених на реалізацію особово-орієнтованого підходу. Проектна методика як нова педагогічна особово-орієнтована технологія відображає основні принципи гуманістичного підходу в освіті. Аналіз світового досвіду дозволяє констатувати широке поширення методу проектів в освітніх системах різних країн. Причина цього в тому, що в умовах інформаційного суспільства, у якому нестримно застарівають знання про світ, необхідно не стільки передавати учням суму тих або інших знань, скільки навчити їх набувати цих знань самостійно, уміти користуватися придбаними знаннями для вирішення нових пізнавальних і практичних завдань.

Метод проектів дозволяє найменш ресурсозатратним способом створити *natural environment* "природне середовище", тобто умови діяльності, максимально наближені до реальних, для формування мовленнєвих компетенцій. Під час роботи над проектом з'являється виняткова можливість формування в магістрантів здатності вирішення проблем, а також освоєння способів діяльності під час наукового спілкування. За своєю суттю проектування – самостійний вид діяльності, що відрізняється від пізнавальної діяльності [1, с.25]. Проектна діяльність – одна з найперспективніших складових освітнього процесу, тому що створює умови творчого саморозвитку та самореалізації магістрантів, формує всі необхідні життєві компетенції, які на Раді Європи були визначені як основні в XXI столітті: полікультурні, мовленнєві, інформаційні, політичні та соціальні [2, с.168].

У європейських мовах слово "проект" запозичене з латині: дієприкметник *projects* означає "викинутий вперед", "промовець", що "впадає в очі", тобто прототип, прообраз якого-небудь об'єкта, виду діяльності, а проектування перетворюється на процес створення проекту. Таким чином, проект створює те, чого ще немає; він вимагає завжди іншої якості або показує дорогу до його здобуття. В основу методу проектів покладена ідея, складова поняття "проект", його прагматична спрямованість на результат, який досягається під час рішення тієї або іншої практично або теоретично значущої проблеми. Метод проектів завжди передбачає вирішення учнями якоїсь проблеми. Вирішення проблеми передбачає, з одного боку, використання сукупності всіляких методів і засобів навчання, а з іншої – необхідність інтеграції знань і умінь з різних навчальних предметів. Тому якщо ми говоримо про метод проектів, то маємо на увазі саме спосіб досягнення дидактичної мети (суб'єктом якої є педагог) через детальну розробку проблеми (суб'єктом якої є учень) і її рішення, що повинне завершитися сповна реальним, відчутним практичним результатом, оформленим тим або іншим чином. Результати виконаних проектів, які отримують магістранти, мають бути що називається, "відчутними": якщо це теоретична проблема – те конкретне її рішення, оформлене в інформаційному продукті, якщо практична – конкретний продукт, готовий до застосування. Результатом з позиції педагога є зміна рівня сформованості ключових компетенцій, які демонструє магістрант під час проектної діяльності.

Таким чином, під проектом ми маємо на увазі спеціально організований учителем і самостійно виконаний учнями комплекс дій для вирішення значущої для учня проблеми, що завершуються створенням продукту; під методом проектів – технологію організації навчальних ситуацій, у яких магістрант ставить і вирішує власні проблеми та технологію

супроводу самостійної діяльності. Мета проектної діяльності – розуміння і вживання знань, умінь і навичок, придбаних під час вивчення різних предметів (на інтеграційній основі). Завданн проектної діяльності:

- навчання планування (чітко визначити мету, описати основні кроки для досягнення поставленої мети, концентруватися на досягненні мети впродовж усієї роботи);
- формування навичок збору й обробки інформації, матеріалів (уміти вибрати відповідну інформацію і правильно її використовувати);
- уміння аналізувати (креативність і критичне мислення);
- уміння складати письмовий звіт (уміти складати план роботи, презентувати чітко інформацію, оформляти посилання, мати поняття про бібліографію);
- формувати позитивне ставлення до роботи (виявляти ініціативу, ентузіазм, прагнути виконати роботу в строк відповідно до встановленого плану й графіка роботи).

Технологія організації проектної діяльності в курсі "Основи наукової комунікації англійською мовою" передбачає такі особливості організації проектної роботи:

Наявність особистісно-значущої в дослідницькому, творчому плані проблеми або завдання, що вимагає інтегрованого знання, пошуку для її вирішення. Закордонна подорож на наукову конференцію. Мовленнєвий етикет спілкування англійською мовою на митниці, у транспорті, у громадських місцях. Ділові папери.

Практична, теоретична значущість передбачуваних результатів (інтерв'ю з репортажем із місця подій, програма конференції, план підготовки до конференції, планування й облаштування дозвілля під час проведення конференції).

Самостійна (індивідуальна, парна, групова діяльність магістрантів під час дискусії на конференції, робота секцій на конференції).

Структуризація змістової частини проекту (організація роботи конференції, обов'язки організаційного комітету, підготовка друкованих праць).

Використання дослідницьких методів, що передбачають певну послідовність дій (доповідь на конференції, вступ до наукового дослідження, анотація наукової статті англійською мовою).

Технологією здійснення проекту передбачено три етапи: підготовчий, основний і завершальний. На кожному етапі вирішуються певні завдання, визначається характер діяльності учнів і вчителя. Ми розширили рамки етапів і ці дані подаємо у таблицях 1 і 2.

Таблиця 1.

Технологія діяльності педагога зі створення проекту

№	Етап роботи над проектом	Зміст діяльності
1	2	3
1.	Діагностико-прогностичний етап. Визначення теми, мети та завдань проекту.	Вивчення проблеми та напрямку діяльності за фахом, теми наукової конференції щодо застосування проектної технології, пошук необхідної інформації, визначення мети й завдань.
2.	Етап моделювання	Створення описово-структурної моделі проекту наукової конференції (організація роботи конференції, обов'язки організаційного комітету, ділова та наукова конференція).
3.	Планування	Формування програми діяльності щодо реалізації проекту, розробка плану в цілому та конкретних дій (відкриття роботи конференції, доповідь на конференції, дискусія на конференції, закриття роботи конференції, розважальна програма на конференції).

1	2	3
4.	Дослідження	Збір інформації, аналіз, вибір стратегії й тактики, робота з літературою для доповіді на конференції, наукової статті за темою дослідження, вступу до наукового дослідження.
5.	Етап визначення ефективності	Оцінка як самої діяльності, так і кінцевого продукту (презентація доповіді, вступ до наукового дослідження).
6.	Оформлення звіту	Показ результатів у формі звіту з демонстрацією матеріалів, доповіді на конференції, вступу до наукового дослідження, анотації наукової статті англійською мовою.
7.	Оцінка результатів і процесу	Колективне обговорення. Самооцінка результатів за встановленими критеріями.

Таблиця 2.

Технологія діяльності педагога та магістранта

Зміст діяльності магістрантів	Діяльність викладача	Методи, прийоми, форми занять
Підготовчий		
Визначення проблеми. Вибір теми проекту. Формулювання мети та завдань. Визначення виду проекту. Визначення кількості учасників.	Розробка проектного завдання. Представлення теми, мотивація, допомога в постановці завдань, розподіл завдань. Збір усього мовного та тематичного матеріалу, пройденого за період часу.	Розповідь, бесіда, лекція. Мозкова атака. Від слова до дії. Дизайн-аналіз. Ранжування. Диспут. Алгоритмічний метод.
Пошуковий етап роботи над проектом		
Пошук, аналіз та вибір необхідної інформації. Консультації з викладачами. Прийняття рішень щодо реалізації завдань. Складання проміжних звітів. Систематизація отриманих результатів.	Спостереження за роботою. Консультавання учасників проекту. Корекція планів та завдань дослідження.	Самостійна робота. Семинар. Практикум.
Підсумковий		
Поетапне структурування отриманої інформації та проведених досліджень. Визначення ключових питань презентації проектної роботи, змісту й форми представлення отриманих матеріалів.	Спостереження за роботою. Консультавання учасників проекту. Корекція планів та завдань дослідження.	Лабораторна та практична робота.
Оформлення звітів		

Метою вивчення іноземних мов є не система мови, а іншомовна мовленнєва діяльність, причому не сама по собі, а як засіб міжкультурної взаємодії. Метод проектів дозволяє творчо застосувати мовний матеріал, перетворити уроки іноземної мови на

дискусію, дослідження. Розробляючи проект, магістранти освоюють різні соціальні ролі, включаються в мовне середовище під час пошуку інформації в Інтернеті та під час розробки проблемних і дискусійних питань.

Працюючи над проектом, магістранти можуть підвищити культуру усної й письмової мови, мати можливість проявити себе, самостійно добуваючи інформацію, у тому числі через мережу Інтернет. Основна ідея подібного підходу до вивчення мови полягає в тому, щоб перенести акцент з різного виду вправ на активну розумову діяльність, що вимагає для свого оформлення володіння певними мовними засобами. Метод проектів може дозволити вирішити це завдання й перетворити уроки на дискусійний, дослідницький клуб, у якому вирішують цікаві, практично значущі і доступні проблеми з урахуванням особливостей культури країни, мову якої вивчають. Отже, робота над проектом вимагає від магістрантів володіння великим обсягом усіляких наочних знань. Крім того, вони повинні володіти певними інтелектуальними, творчими й комунікативними вміннями. Це вміння працювати з інформацією, з текстом (виділяти головну думку, вести пошук потрібної інформації в англійському тексті), аналізувати інформацію, робити узагальнення, висновки, уміти працювати з довідковою літературою, уміти вести дискусію, слухати й чути співбесідника, відстоювати свою точку зору, презентувати результати кінцевого продукту.

Таким чином, для вдосконалення навчання з дисципліни "Основи наукової комунікації іноземною мовою" планується технологія організації проектної діяльності. Актуальність проектної діяльності визначає поступову зміну традиційних методів навчання на інтерактивні. Інтерактивне навчання змінює звичні форми навчання на діалогові, що базуються на взаємодії та взаєморозумінні. Проектна діяльність – одна з найперспективніших складових освітнього процесу, тому що створює умови творчого саморозвитку та самореалізації магістрантів. У курсі передбачається організація навчальних ситуацій, у яких магістрант ставить і вирішує власні проблеми під час закордонної подорожі на наукову конференцію. Віртуальне завдання за допомогою методу проектів дозволяє створити природне середовище, максимально наближене до реального. Технологія проектної діяльності педагога здійснюється за такими етапами: діагностико-прогностичний, моделювання, планування, дослідження, визначення ефективності, оцінка результатів. Зміст діяльності магістранта включає розробку проектного завдання, пошук, аналіз та вибір необхідної інформації, систематизацію отриманих результатів, презентацію проектної роботи, складання письмового звіту і показ результатів у формі усного звіту. Таким чином проектна діяльність виступає як важливий компонент системи проектувальної освіти і є нестандартним, нетрадиційним засобом організації освітніх процесів через активні способи дій (планування, прогнозування, аналіз, синтез). Робота над проектом вимагає від магістрантів володіння великим обсягом міждисциплінарних знань, інтелектуальними, творчими й комунікативними вміннями.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Додусенко Н.О. Проектна діяльність [Текст] / Н.О. Додусенко, І.В. Нетужилова . – Харків: Основа, 2010. – 224 с.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти. Рада з питань співпраці в галузі культури [Текст] / за ред. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Казачнер О.С. Сучасні форми та методи навчання англійської мови [Текст] / О.С. Казачнер. – Харків: Основа, 2010. – 112 с.
4. Морська Л.І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: навчальний посібник [Текст] / Л.І. Морська. – Тернопіль: Астон, 2006. – 248 с.

Покорная Л.Н.

ТЕХНОЛОГИЯ ОРГАНИЗАЦИИ ПРОЕКТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В КУРСЕ С ОСНОВ НАУЧНОЙ КОММУНИКАЦИИ НА АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ У МАГИСТРАНТОВ

Актуальность проектной деятельности определяет постепенное изменение традиционных методов обучения на интерактивные. Виртуальное задание – заграничное путешествие магистранта на научную конференцию – решается методом проектной деятельности. Благодаря технологии организации проектной деятельности создаётся естественная среда, максимально приближенная к реальной. Интерактивный метод проектной деятельности выступает как важнейший компонент системы продуктивного образования и является нестандартным и нетрадиционным средством организации образовательных процессов через активные способы действий.

Ключевые слова: технология организации проектной деятельности, научная коммуникация иностранным языком, интерактивные методы обучения, заграничное путешествие на научную конференцию, естественная среда, максимальное приближение к реальности, виртуальное задание, продуктивное образование.

Pokornaya L.N.

ORGANIZATION TECHNOLOGY OF PROJECT ACTIVITY IN THE CAUSE OF SCIENTIFIC COMMUNICATION IN ENGLISH FOR THE APPLICANT FOR VASTER DEGREE

The actuality of the project activity determines the gradual change of traditional learning methods to interactive ones. The virtual task – travelling abroad to the scientific conference – is decided by the applicant of holder of a master degree by method of project activity. Owing to organization technology of project activity the natural environment approaching to reality at most is created. Interactive method of project activity turned out to be the important component of the productive system of education. It is nonstandard and nontraditional device of organization of educational process by means of active operation mode.

Key words: organization technology of project activity, scientific communication in foreign language, interactive methods of learning, travelling abroad to the scientific conference, natural environment approaching to reality at most, virtual task, productive education.

УДК 371. 811.161

Рускуліс Л. В.

РОЛЬ ТЕКСТОЦЕНТРИЧНОГО ПІДХОДУ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Статтю присвячено визначенню ролі текстоцентричного підходу навчання мови у процесі підготовки вчителя української мови; тексту як основній одиниці текстоцентричного підходу; методиці роботи над текстом.

Ключові слова: текстоцентричний аспект, лінгвопсихоментальна діяльність мовця, текст, ієрархія тексту.

Стрімкий розвиток лінгводидактичних досліджень в останні роки сприяв переходу до вивчення мови та її викладання у різних закладах освіти на рівні тексту. Урахування текстоцентричного підходу в процесі підготовки майбутнього вчителя української мови допомагає пізнати особливості функціонування мовних одиниць у просторі більшому, ніж речення.

Той інтерес до текстоцентричного підходу навчання мови, тексту зокрема, який спостерігається нині, можна пояснити прагненням осмислити роль цієї мовної одиниці в здійсненні мовної комунікації у різних сферах людської діяльності, що й визначило актуальність нашого дослідження.